

DE VLAAMSE MINISTER VAN WELZIJN, VOLKSGEZONDHEID EN GEZIN

BISNOTA AAN DE LEDEN VAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: Voorontwerp van decreet betreffende de geestelijke gezondheid

Tweede principiële goedkeuring

Bijlagen:

- het voorontwerp van decreet;
- de memorie van toelichting;
- het advies van de SERV van 15 oktober 2018;
- het advies van de SAR WGG van 8 november 2018;
- het advies van de Gegevensbeschermingsautoriteit van 7 november 2018.

1. INHOUDELIJK

A. Situering

Vlaanderen erkent - net zoals andere overheden in ons land - de steeds toenemende nood aan een grondige hervorming van de geestelijke gezondheidszorg (GGZ). De laatste decennia zijn er een aantal evoluties gaande – zowel op internationaal, Europees als Vlaams niveau - die zorgwekkend zijn; andere ontwikkelingen bieden opportuniteiten. In de memorie van toelichting (MvT) (bijlage 2) worden deze evoluties verder toegelicht. Speciale aandacht gaat hierbij naar verschillende uitdagingen die reeds decennialang bestaan met betrekking tot de toegankelijkheid van passende GGZ in hoge inkomenslanden, en dus ook in Vlaanderen.

De recente concrete aanleiding voor de uitwerking van een nieuw Vlaams decreet betreffende de geestelijke gezondheid, zijn de veranderingen in de bevoegdheden van Vlaanderen voor de GGZ door de 6de staatshervorming

Een nieuwe beleidsvisie rond geestelijke gezondheid krijgt in dit decreet vorm. Belangrijke hefboom hierbij is ongetwijfeld de omslag van een voorzieningsgebonden naar een persoonsvolgend financieringsmodel, zoals voorzien in het decreet Vlaamse sociale bescherming.

De inhoud van het voorontwerp en memorie zijn verder toegelicht in de nota's VR 2018 1409 DOC.1035/1BIS, DOC.1035/2 en DOC.1035/3

Op 14 september 2018 besliste de Vlaamse Regering (VR PV2018/31 punt 0030):

1. haar principiële goedkeuring te hechten aan het eerste voorontwerp van decreet en aan de bijbehorende memorie van toelichting;
2. de Vlaamse minister, bevoegd voor het gezondheidsbeleid, te gelasten over voornoemd voorontwerp van decreet het advies in te winnen van:
  - 2.1. de Strategische Adviesraad voor het Vlaamse Welzijns-, Gezondheids- en Gezinsbeleid (SAR WGG), met verzoek het advies mee te delen binnen een termijn van dertig dagen;
  - 2.2. de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV), met verzoek het advies mee te delen binnen een termijn van één maand;
  - 2.3. de Gegevensbeschermingsautoriteit, met verzoek het advies mee te delen binnen een termijn van zestig dagen;
  - 2.4. de Vlaamse toezichtcommissie voor het elektronische bestuurlijke gegevensverkeer, met verzoek het advies mee te delen binnen een termijn van zestig dagen.

Deze nota bespreekt de ontvangen adviezen en geeft aan welk gevolg er aan gegeven is.

B. Adviezen

a. Advies Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV)

Het advies van de SERV was in algemene termen opgesteld en vereiste geen wijzigingen aan het voorontwerp van decreet.

b. Advies Strategische Adviesraad voor het Vlaamse Welzijns-, Gezondheids- en Gezinsbeleid (SAR WGG)

Als gevolg van het advies van de SAR werden de volgende wijzigingen aangebracht aan het ontwerp en de memorie.

Op vraag van de Raad (in punt 1.2.1 van het advies) is punt 2.4 van de memorie van toelichting aangepast om het uitgangspunt "health in all policies" meer naar voor te doen komen.

Gezien de Raad (in punt 1.2.2 van het advies) van mening was dat in de memorie al veel voorafnames gebeuren over de opdrachten waarvoor ervaringsdeskundigen kunnen worden ingezet en over de wijze waarop ze kunnen worden opgeleid, werden artikel 19 van het ontwerp en de toelichting onder punt 3.6, artikel 2, 8° en artikel 19 van memorie aangepast om ervaringsdeskundigen breed te kunnen inzetten op elk niveau, en werd in artikel 21 van het ontwerp de bepaling geschrapt dat partnerorganisaties de opleiding van ervaringsdeskundigen organiseren.

Gezien de Raad (in punt 1.2.3 van het advies) een oproep deed om bij de verdere uitbouw van de geestelijke gezondheidsnetwerken te bewaken dat de veelheid van bestaande en/of nog op te richten netwerken de toegankelijkheid, transparantie, efficiëntie van de geestelijke gezondheidszorg en een duidelijke rolverdeling tussen de netwerken niet in de weg staan, werd dit expliciet opgenomen in punt 3.5 van de memorie.

Gelet op de nadruk die de Raad erop legt (in punt 1.2.4 en 2.4.3) om bij de uitvoering van het decreet de mogelijkheid te voorzien dat elke initiatiefnemer op meerdere zorgniveau's een aanbod kan uitbouwen, werd deze mogelijkheid expliciet opgenomen in de toelichting bij artikel 14 van het ontwerp. Hetzelfde werd trouwens ook al vermeld in de toelichting bij artikel 8 van het ontwerp (laatste zin).

Opdat, zoals gevraagd door de Raad (in punt 1.3) bij de uitvoering van het decreet rekening zou gehouden worden met de afspraken die tijdens de interministeriële conferenties worden gemaakt, werden de in het advies geciteerde afspraken die op de IMC Volksgezondheid van 2 juli 2018 gemaakt werden, integraal opgenomen in punt 2.3 van de memorie.

Aan de vraag van de Raad (in punt 2.1) om, teneinde ook kinderen en jongeren te vatten, ook onderwijs te vermelden wanneer in de memorie van toelichting relevante levensdomeinen worden opgesomd, is gevolg gegeven door dit zowel in de memorie als in artikel 2, 21° (de definitie van "integrale zorg en ondersteuning") van het ontwerp aldus aan te passen.

Hoewel het ontwerp geen specifieke uitspraken doet over de rechten van de minderjarige zorggebruiker, werd, om tegemoet te komen aan de bekommernis van de Raad over de betrokkenheid van de minderjarige zorggebruiker in zijn eigen zorgtraject (opmerking van de Raad bij artikel 4, 3°, d), aan de memorie de volgende zin toegevoegd: "Ook voor minderjarigen gelden echter de rechten van de patiënt, zodat ook aan de mening van de minderjarige in de mate van het mogelijke passend gevolg moet gegeven worden, in overeenstemming met de leeftijd en de maturiteit van de minderjarige."

Op vraag van de Raad (opmerking bij artikel 4) is artikel 4, 4°, a) van het ontwerp aangepast zodat nu gesproken wordt over "het participeren aan de gemeenschap waartoe hij behoort" in plaats van "het leveren van een zinvolle bijdrage aan de gemeenschap waartoe hij behoort".

Om de vraag van Raad bij artikel 12 §1 te beantwoorden, kan gemeld worden dat de Centra Ambulante Revalidatie gevat worden onder punt 1°.

Om te vermijden dat verkeerdelijk de conclusie zou kunnen worden getrokken dat de verenigingen van gebruikers en familieverenigingen steeds de medewerking en het overleg met zorgvoorzieningen nodig hebben vooraleer zij initiatieven kunnen ontwikkelen ter ondersteuning van context en ervaringsdeskundigen, stelt de Raad voor om in artikel 14 de verplichting dat bij het uitvoeren van functie B altijd actoren uit de vier zorgniveaus worden betrokken, geschrapt wordt. Deze argumentatie en bezorgdheid is evenwel ook van toepassing op de uitvoering van de functies A, F en G. Daarom wordt de volledige zin "Bij het uitwerken van die functies worden altijd actoren uit de vier zorgniveaus betrokken" geschrapt. In de memorie wordt evenwel het belang van maximale samenwerking en afstemming tussen de betrokken zorgniveaus extra benadrukt. Die afstemming komt ook terug in artikel 8, waar bij zorgniveaus 1, 2a en 2b gesteld wordt dat de aangeboden zorg steeds moet afgestemd worden met onderliggende zorgniveaus.

Met betrekking tot het in artikel 18 vermelde "zorgteam" wordt in de memorie verduidelijkt dat het gaat om het zorgteam zoals gedefinieerd in het nieuwe ontwerp eerstelijnsdecreet.

Artikel 19 is aangepast zoals gevraagd door de Raad.

Gezien de Raad één vertegenwoordiger van de gebruikers en één vertegenwoordiger van de context te weinig vond in verhouding tot de vertegenwoordigers van de netwerken, is artikel 20 aangepast en werd het aantal vertegenwoordigers van de gebruikers en context verdubbeld.

Artikel 21 is aangepast zodat de opleiding van ervaringsdeskundigen door verschillende instanties kan gebeuren.

Artikel 25 is aangepast conform het advies van de gegevensbeschermingsautoriteit.

c. Advies Gegevensbeschermingsautoriteit (GBA)

De gegevensbeschermingsautoriteit gaf een gunstig advies, onder de uitdrukkelijke voorwaarde dat de volgende opmerkingen in rekening zouden worden gebracht, wat gebeurd is als volgt.

1. Erover waken dat alle essentiële elementen van de geplande gegevensverwerkingen in de regelgeving (bij voorkeur in het ontwerp) zouden opgenomen zijn op het moment dat ze geoperationaliseerd worden (randnummers 11, 15, 18 en 26)

Sommige elementen waren reeds opgenomen in het ontwerp, andere essentiële elementen zullen opgenomen worden in een uitvoeringsbesluit. Als gevolg van de opmerking in randnummer 11 en 15 zijn bijkomend de categorieën van gegevens die verwerkt zullen worden, in het ontwerp opgenomen. Dit als het nieuwe eerste lid van artikel 25, §2.

Gevolg gevend aan de opmerking in randnummer 13 en 26 wordt in de artikelsgewijze toelichting bij artikel 25 verwezen naar artikel 9 van de wet van 30 juli 2018, en is in artikel 25, §3 en §4 van het ontwerp een bijkomende delegatie voorzien tot het nemen van maatregelen om een hoog niveau van transparantie en beveiliging te waarborgen.

De (gedifferentieerde) bewaartermijnen vermeld in randnummer 18 zullen opgenomen worden in het uitvoeringsbesluit.

2. Precieze omschrijving van het doeleinde "wetenschappelijk onderzoek" (zie randnummer 6)

Aan artikel 25 §1, 2° is het doel van het wetenschappelijk onderzoek toegevoegd.

3. Vermelding van alle categorieën van betrokkenen (zie randnummer 7)

Conform randnummer 7 is artikel 25 §2 van het ontwerp aangepast zodat ook de verwerking van persoonsgegevens van de context van de gebruiker en professionals vermeld worden.

4. De gekozen rechtsgrondslagen linken aan concrete verwerkingen (zie randnummer 9)

Na elke verwerking vermeld in artikel 25 §1 is de rechtsgrondslag (eerder vermeld in artikel 25, §2, eerste lid) toegevoegd. Het oorspronkelijke eerste lid van artikel 25 §2 is daarmee weggevallen.

5. Bijkomende waarborgen voorzien voor de verwerkingen die op artikel 9.2, punt i) AVG gestoeld worden (randnummer 13).

Bij het linken van de rechtsgrondslagen aan de concrete verwerkingen, is vastgesteld dat er geen enkele verwerking op basis van artikel 9.2, punt i) AVG gestoeld wordt.

6. Het cascade-systeem voor de verwerkingen in het kader van wetenschappelijke onderzoek nog explicieter opnemen in het ontwerp (randnummer 16).

Het cascade systeem (eerste optie anonieme, tweede optie gepseudonimiseerde gegevens) is opgenomen in artikel 25, §1, 2° (de verwerkingen voor wetenschappelijk doeleinden) van het ontwerp.

d. Vlaamse Toezichtscommissie (VTC)

De Vlaamse Toezichtscommissie deelde op 26 oktober 2018 mee dat de adviesvraag over het decreet geestelijke gezondheidszorg door de huidige VTC niet kan behandeld worden en gewacht dient te worden op een formeel advies van de VTC tot na de publicatie in het Belgische Staatsblad van de samenstelling van de nieuwe VTC.

De VTC kon dus geen advies verlenen binnen de gevraagde termijn van zestig dagen.

2. WEERSLAG VAN HET VOORSTEL OP DE BEGROTING VAN DE VLAAMSE GEMEENSCHAP

Artikel 57 stelt dat de Vlaamse Regering voor iedere bepaling van dit decreet de datum van inwerkingtreding vaststelt. De concrete uitwerking van de bepalingen in het decreet moet middels besluit van de Vlaamse Regering gebeuren. Op dat moment zal ook de budgettaire impact duidelijk worden en gemotiveerd. Alle regelgeving die voortvloeit uit dit decreet wordt onderworpen aan de procedure van administratieve en begrotingscontrole. Het decreet zelf heeft geen onmiddellijke budgettaire impact.

Het begrotingsakkoord werd verleend op 4 september 2018.

3. WEERSLAG VAN HET VOORSTEL OP DE LOKALE BESTUREN

Het voorstel van beslissing heeft geen weerslag op het gebied van personeelsinzet; noch op de werkingsuitgaven; noch op de investeringen en schulden. noch op de ontvangsten.

Conclusie: er is geen weerslag op de werking van de lokale besturen.

4. WEERSLAG VAN HET VOORSTEL OP HET PERSONEELSBESTAND EN DE PERSONEELSBUDGETTEN

De uitvoering van het decreet kan een extra administratieve werklast betekenen met impact op het personeelsbestand van het agentschap Zorg en Gezondheid. Bij de opmaak van de uitvoeringsbesluiten bij dit decreet zal deze impact meer in detail kunnen berekend worden en eventueel een weerslag krijgen in het personeelsplan van het agentschap.

5. KWALITEIT VAN DE REGELGEVING

A. Wetgevingstechnisch en taaladvies

Het bijgaande voorontwerp van decreet werd aangepast aan het wetgevingstechnisch en taalkundig advies nr. 2018/318 van 6 juli 2018.

B. Reguleringsimpactanalyse (RIA)

Er is gekozen voor een nieuw wettelijk kader betreffende de geestelijke gezondheid. Op 13 augustus 2018 werd een positieve beoordeling van de RIA-kwaliteit verleend. De aanbevelingen uit het advies werden verwerkt in de RIA.

6. VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

1° haar tweede principiële goedkeuring te hechten aan het bijgaande voorontwerp van decreet en aan de bijhorende memorie van toelichting;

2° de Vlaamse minister, bevoegd voor de bijstand aan personen en voor het gezondheidsbeleid, te gelasten over het voorontwerp van decreet, vermeld in punt 1°, het advies in te winnen van de Raad van State, met het verzoek het advies mee te delen binnen een termijn van dertig dagen, zoals bepaald in artikel 84, §1, eerste lid, 2°, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State.

Jo VANDEURZEN
Vlaams minister van Welzijn,
Volksgezondheid en Gezin